

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 21 lipca 2011 r.

**w sprawie przeniesienia sędziego sądu powszechnego na jego wniosek na inne
miejsce służbowe**

Krajowa Rada Sądownictwa dostrzega pilną potrzebę podjęcia prac legislacyjnych nad wypracowaniem nowych zasad przeniesienia sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe.

Sprawa ta staje się coraz bardziej doniosła w związku z kandydowaniem osób, spełniających warunki do powołania na urząd sędziego, do sądów odległych od ich miejsca zamieszkania i podejmowaniem następnie przez te osoby starań o przeniesienie na inne miejsce służbowe, zwłaszcza gdy np. w tym miejscu ma zatrudnienie małżonek sędziego i stanowi ono centrum spraw życiowych całej rodziny sędziego.

Kandydat do pełnienia urzędu sędziego kandyduje do konkretnego sądu. Osoba ubiegająca się o urząd sędziego w miejscowości odległej od dotychczasowego miejsca zamieszkania musi brać pod uwagę związane z tym obowiązki - w tym obowiązek objęcia urzędu sędziego w odległym sądzie i konieczność zamieszkania w miejscowości, w której ma siedzibę sąd (art. 95 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych).

Są jednak szczególne i wyjątkowe sytuacje życiowe (osobiste, rodzinne, zdrowotne, które ujawniły się po objęciu stanowiska sędziowskiego), w których ubieganie się przez sędziego o przeniesienie na inne miejsce służbowe może być usprawiedliwione, a są wolne etaty do obsadzenia w innym sądzie.

Zgodnie z art. 75 Prawa o ustroju sądów powszechnych o przeniesieniu sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe decyduje Minister Sprawiedliwości. W innych szczególnych przypadkach decyzja Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu sędziego podlega zaskarżeniu, a przenoszonemu sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego (art. 75 § 4 Prawa o ustroju sądów powszechnych), zaś w przypadku odmowy przeniesienia sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe Minister Sprawiedliwości nie podejmuje formalnej decyzji administracyjnej podlegającej zaskarżeniu do sądu administracyjnego. Przepisy Prawa o ustroju sądów powszechnych nie przewidują też możliwości wniesienia w takiej sytuacji przez zainteresowanego sędziego odwołania do innego organu (Sądu Najwyższego, Krajowej Rady Sądownictwa). Decyzja Ministra Sprawiedliwości jest więc uznaniowa, stanowi jeden z elementów nadzoru administracyjnego

sprawowanego przez Ministra nad sądami powszechnymi. Jej pełna uznaniowość, brak możliwości jej zaskarżenia i kontroli przez inny organ, zwłaszcza w przypadku powtarzających się decyzji o odmowie przeniesienia sędziego na jego wniosek na inne miejsce służbowe, mogą stanowić zagrożenie dla niezawisłości sędziego.

Choć „z pełnieniem urzędu sędziego wiążą się szczególne obowiązki oraz ograniczenia osobiste” (§ 1 Zbioru zasad etyki zawodowej sędziów, uchwalonego przez KRS), nie powinno to powodować całkowitego pomijania jego istotnych interesów życiowych. Sędzia powinien mieć możliwość zmiany miejsca pełnienia służby, gdy przemawiają za tym szczególne względy, a w sądzie, do którego chciałby być przeniesiony, są wolne etaty.

Krajowa Rada Sądownictwa, nie mając inicjatywy ustawodawczej, nie może sama wystąpić z propozycjami rozwiązań prawnych w tym przedmiocie. Postuluje jednak albo wprowadzenie do art. 75 Prawa o ustroju sądów powszechnych możliwości wniesienia przez sędziego odwołania (do Sądu Najwyższego albo do Krajowej Rady Sądownictwa) od decyzji Ministra Sprawiedliwości odmawiającej przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe na jego wniosek albo umożliwienie Radzie udziału na innych zasadach w procedurze przenoszenia sędziego, na jego wniosek, na inne miejsce służbowe. Pozbawiłoby to odmowną decyzję Ministra Sprawiedliwości obecnej uznaniowości i pozwoliło wyważyć argumenty przemawiające za przeniesieniem sędziego na inne miejsce służbowe ze względu na jego istotny interes osobisty (np. sytuację rodzinną albo zdrowotną) albo przeciwko takiemu przeniesieniu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości (np. szczególne obciążenie sądu, w którym sędzia obecnie orzeka).

W obecnym stanie prawnym możliwe jest wykorzystanie dobrych praktyk, polegających np. na uzgodnieniu między prezesami sądów okręgowych przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe, jeżeli istnieje taka możliwość (jest wolny etat), a sędzia o to zabiega. Zdaniem Rady, Minister Sprawiedliwości powinien brać pod uwagę tego rodzaju uzgodnienia.